

DE LA FINCA TORRIBERA A LA CLÍNICA MENTAL

Cristina Martín Hernández.

IES Les Vinyes. Tutor: Babil Vicente. 2n de Batxillerat.

Entre els casalots i les grans cases pairals de Santa Coloma de Gramenet, la Torribera n'és una de les més importants i antigues, però també és molt desconeguda pels colomencs. Els seus orígens no són gaire clars. Segons el doctor Joan Vilaseca, la construcció originària seria el mas Carcerenya, documentat ja al segle XII. Sembla que va ser propietat de Bernat Carcerenya, i que un familiar d'aquest va bastir després el veí Mas Nou de Carcerenya, l'actual Torre Pallaresa.

El nom actual és la contracció de Torre Ribera. De fet, la família Ribera apareix com a compradora del mas l'any 1340. Segurament era una finca per a l'explotació agrària, reconvertida en lloc d'estiueig, fora de les muralles de la Barcelona medieval. L'edifici originari seria la meitat del que avui podem contemplar; com a element més significatiu cal remarcar-ne el conjunt de finestrals gòtics de la paret orientada a migdia.

De 1450 a 1528 va ser propietat de la nissaga Descoll, que, mitjançant enllaços matrimonials, van emparentar amb la poderosa família Setantí. Aquesta família formava part de la noblesa catalana i es relacionava amb la reialesa. Sembla que un membre dels Sentatí va ser al monestir de Sant Jeroni, i que un altre va emparentar amb la família del conseller barceloní Joan Bastida. Aquests van ocupar la masia fins el 1578, any que va passar a mans de Mitjavila.

L'any 1617 els frares jeronis de la Murtra van comprar el gran casal. La Torribera servia com a lloc productor dels aliments dels frares. Els frares de la Torribera en deien la Granja o Torre.

Cap a 1822, les possessions dels monjos van ser confiscades per l'Estat i subhastades. El comprador va ser el comerciant barceloní Josep Inglada i Marquès. Amb la caiguda del govern constitucional, la propietat va tornar als religiosos, que la van tornar a perdre el 1835 amb el decret de desamortització de Mendizabal. Tant el monestir de Sant Jeroni com la Torribera van tornar a ser confiscats per l'Estat i venuts. Inglada va comprar una part del monestir i la totalitat de la finca Torribera.

A final del segle XIX la propietat va passar a mans de Josep Gallifa i Mas, un hisendat de Sant Boi de Llobregat que mai no va mostrar gaire interès per la possessió colomenca. De fet, deixava que els masovers de la casa menessin les terres i la propietat. Seguint la manera de fer dels grans propietaris va ser absent de Santa Coloma, cosa que també passava en les altres grans propietats.

El 1916 la Diputació va comprar la finca per fer-hi una Clínica Mental. El conjunt dels edificis noucentistes projectats pels arquitectes Pericas i Massó van ser inaugurats el 1930.

Amb els nous usos assistencials la masia va perdre el caràcter agrícola que havia tingut des de bon començament, i l'interior fou bastant transformat per a adequar-lo a les noves necessitats. Tot i els nous pavellons construïts, el vell edifici de la Torribera va acollir durant molts anys un bon nombre de malalts internats, i més tard va servir de taller terapèutic, on els malalts feien diverses activitats.

La masia ha estat molts anys en desús a causa de les males condicions de conservació. Fa poc, la Diputació hi ha fet una profunda restauració, amb diverses millores per a poder acollir les seves activitats.

Actualment, tot el recinte de la Torribera inclou diversos usos: docents, ambientals, esportius i assistencials. La vella masia acull els estudis universitaris de dietètica i nutrició. A més també és un punt d'informació i d'educació ambiental del Parc de la Serra de Marina.